

Izhaja štirinajstdnevno. — Uredništvo in upravnishstvo v Ljubljani, Marksov trg 2/II. — Naročnina znaša mesečno 4 Din. Za Italijo mesečno L 1.50. Posamezna številka stane Din 2 —

Strnite vrste za 9. internacionalni mladinski dan! Mladi delavci in kmetje vseh dežel!

V tej resni uri vas pozivljamo, da pod praporjem Mladinske Internacionale nastopite 2. septembra na 9. internacionalni mladinski dan v strnjenih vrstah.

Delavski razred in revno kmetjsko ljudstvo vseh dežel stoji pred velikimi boji proti vedno predrznejšim napadom razreda izkoriščevalcev. Ta je zelo dobro znal vsa bremena, vso škodo pred petimi leti »končane« vojske natovoriti na delavce in revne kmete, tako da je položaj teh postajal vedno neznosnejši. **In neznosen je postal tudi vaš položaj!**

Vaša vedno večja beda, vedno večje izkoriščanje, to so stebri, na katerih kapitalisti in veleposestniki zidajo svoja bogastva in na katerih utrjujejo svoje gospodstvo. Vaši izkoriščevalci so **v še mezde vedno bolj zmanjševali** in podaljševali delovni čas. **In osemurni delavnik bo kmalu postal pravljica, če se ne dvignete in ne začnete boja.**

Mladi delavci in kmetje! Nastopite 2. septembra! Pokažite svojo voljo, da se hočete boriti z nami: **Proti neznosni bedi!**

Za ohranitev osemurnega delavnika in za zadostne plače!

Za šesturni delavnik!

To pa ni edino, kar je treba storiti v tej uri.

V skoro vseh deželah je nastopil delavstvu mnogo nevarnejši sovražnik: Fašizem. Fašizem je prevzel sramotno nalogo, da vrže delavce in revne kmete, ki se upirajo proti izkoriščevalcem in da jih uklene v kapitalistično suženjstvo. Trudi se zlasti, da bi pridobil delavsko in kmetjsko mladino.

Delavska in kmetjska mladina ga mora z vso odločnostjo odvrniti. In ne samo to. **Ona mora ustvariti prve vrste v kolonah delavskega razreda, ki se formirajo za neizprosno borbo proti fašizmu.**

Pokažite na 9. internacionalni mladinski dan to svolo voljo!

Drugi september naj bo tudi vojna napoved vsem polzkusom, ki hočejo izigrati delavsko in kmetjsko mladino posameznih držav drugo proti drugi kot topovsko hrano za največje profite enega ali dru-

gega nacionalnega razreda izkoriščevalcev. Vojna nevarnost obstoja naprej. Anglija in Francija se oborožujeta ena proti drugi, obedve skupaj pa proti Sovjetski Rusiji. Amerika in Anglija proti Japonski, sploh cel kapitalistični svet m zlično pripravlja novo imperijalistično vojsko, proti kateri bi zadnja svetovna vojna izgledala kot igra. **Delavska in kmetjska mladina mora biti budna! Ona mora na 9. int. mladinski dan mobilizirati vse svoje moči proti grozeči vojni!**

Dajte socijaldemokratskim vodi eljem mladine, ki so stalno zavračali pozive za skupno fronto proti vojni nevarnosti, proti fašizmu in reakciji, proti bedi ta jassen odgovor: **Mi nočemo z lepimi govori čakati na nov vojni vihar!**

Mi nočemo še naprej potrpežljivo prenašati i vedro večjo našo bedo in slisko. Mi smo pripravljeni, marširati skupaj z vsemi, ki hočejo resnično borbo proti vsem tem nevarnostim!

Mladi delavci in kmetje! To vam pravi proletarska mladinska internacionala. Nastopite v znamenju za boj pripravljene enotne fronte vseh mladih delavcev in kmetov!

Ampak, da boste premagali napad kapitala, fašizma in vojne nevarnosti, **morate imeti močne organizacije** in z to vam kličemo, mladi delavci: **Ne stojte več ob strani, ne bodite razcepljeni!**

Strnite se, pridite v naše vrste, vstopite v organizacije revolucionarne delavske mladine!

Boj bedi! Dol s fašizmom, dol z imperialistično vojsko! Naj živi strnjena bojna fronta delovne mladine celega sveta!

2. september — bojevni dan internac. delavske mladine.

Če zasledujemo zgodovino družabnega razvoja nazaj do starega veka, vidimo, da dajejo ljudje izraza in duška svojim idealom, svojim nadam in svojim željam na gotov dan. Ti dnevi postanejo simbol njihovega mišljenja in čutenja.

Pomen in vsebina teh dnevov se je izpreminjala z razvojem človeške družbe. Mi vemo, da je vsak družaben pojav produkt razmer.

Te dneve se ne proslavi radi dneva samega, ampak ti dnevi so večinoma izraz enega političnega, kulturnega ali verskega naziranja. Jugoslovanska buržuazija proslavlja svoj praznik — 28. junij (Vidov dan), da na ta dan manifestira svojo voljo za nadaljnje imperialistične vojne, da manifestira svojo voljo, da ukloni svoji sablji nove pokrajine.

Najpomembnejši dan v revolucionarnem delavskem gibanju je 1. maj. Delavci vseh dežel izražajo na ta dan svojo enotno voljo za boj do končne osvoboditve izpod kapitalističnega jarma.

V najtežjem političnem položaju delavskega gibanja, v dobi divjanja svetovne imperialistične vojne, v času, ko so socialdemokratske stranke pozabile na internacionalno proletarsko solidarnost in podpirale vojno se je 1. 1915. ustvaril dan, ki je postal bojevni praznik ne samo revolucionarne mladine, ampak tudi vseh resničnih revolucionarnih socialistov.

Medtem ko so 2. internacionala in njej pripadajoče socialistične stranke izdale razredni boj proletariata, je sklicala revolucionarna proletarska mladina 1. 1915 v Bernu internacionalno konferenco proti vojni, proti izdajalskim social-demokratskim voditeljem. Da dokaže mladina svojo zvestobo razrednemu boju, je določila internacionalni mladinski dan. In ta dan se je proslavljal kljub neštevilnim žrtvam in

preganjanjem, ki jih je morala mladina prestati vsled svoje vdanosti razrednemu boju tudi v najhujšem času, ko je imperializem vladal brezobzirno.

Internationalni mladinski dan je zbiral vedno širše mase. V političnem življenju celokupnega delavskega gibanja je zavzel ta dan važno mesto. On je bil edini dokaz da še živi internacionalnost in razredni boj. Njegovo glavno geslo je bilo: proti imperializmu, proti vojni.

Po vojni so bila gesla internacionalnega mladinskega dneva: za oblast sovjetov, za rusko revolucijo, proti socialpatriotizmu, proti obubožanju del. mladine, proti militarizmu in reakciji, za enotno bojovno fronto mladih in odraslih delavcev ter kmetov.

In ta letošnji mladinski dan zbira internacionalna delavska mladina najširše mase delavske in kmetjske mladine ter jih mobilizira za skupen boj

**proti ofenzivi kapitala,
proti imperializmu in reakciji,
proti fašizmu,
za delavsko-kmetjsko vlado.**

Naš dan!

Internationalni mladinski dan! Koliko spominov vzbujajo on v vsakem, kdor še ni pozabil grozot poslednje vojne! Neštevilne fronte so delile svet v sovražne tabore. Žična ograja, strupeni plini, artiljerija, so ločili ljudstva. In kako težak je bil ta čas za socializem! V taboru del. razreda je dozorelo že davno pripravljano izdajstvo. Stara socialna demokracija, c kateri se je zdelo nekoč, da je mogočno orožje v rokah proletariata, ni prestala velike izkušnje sve-

tovne katastrofe; svoj rdeči prapor je zamenjala z meščansko trobojnico in pod bobnenjem topov prešla v meščanski tabo. Šovinizem je objel vse. Le poedinici iz starih socialdemokratskih strank so ostali zvesti proletarski stvari — Lenin, Trockij, Liebknecht, Luxemburgova i. dr.

Ali število teh poedincev je pričelo naraščati v množico. Internacionalna konferenca socialistične mladine v Bernu in potem konferenca socialistov-internationalistov v Zimmerwaldu — to sta bila prva sunka proti izdajalskemu socialpatriotizmu. In potem so zadoneli tudi velikonočni zvonovi nove revolucionarne pomladi — internacionalni mladinski dan — prva internacionalna združitev delavcev vseh dežel od početka svetovnega klanja.

Prvič v letu 1915, in potem zopet in zopet, vsako leto, zabijali so se žebliji v rakev starega, umirajočega sveta.

In kakšni internacionalni mladinski dnevi so bili to! Dnevi nevarnosti in žrtev. Vladarji sveta so razganjali demonstracije del. mladine, mobilizirali čete, streljali, zapirali, sodili revolucionarne mlade proletarce. Socialpatrioti so se zadovoljno posmehovali temu. To so bili dnevi brezmejne smelosti in junaštva. Mladi revolucionarji so vedeli, kaj jih čaka in v tej zavesti so šli krogliam in ječam nasproti kot na ženitovanje. Da, to so bili v resnici prazniki proletarskega boja sredi duševne atmosfere vojnega besnenja. Bojevi prazniki sredi grmenja topov, razredni boj sredi najčrnejšega izdajstva, sredi podivjanega nacionalizma.

Tako je postal internacionalni mladinski dan, ki je črpal svojo moč iz revolucionarne navdušenosti mladine, bojevi praznik delavske in kmečke mladine, prvi majnik mlade proletarske generacije, šola internacionalnega boja in solidarnosti.

Letos ga praznuje internacionalna del. mladina devetih. Mi ga praznujemo pod Zakonom o zaščiti države, pod reakcijo ne samo nad delavskim razredom, ampak tudi poedinimi narodnostmi. In kljub tej reakciji ga hočemo proslaviti, kajti mi se ne damo uplašiti v svojem boju za nepremagljivo stvar v svetovni zgodovini, za stvar proletarskega razreda, za socializem.

Mile Klopčič:

Mladinskemu dnevu 1923!

*Prihajal si, srečaval si nas v temi,
skozi temo podajali smo Tebi roke...
Spoznali smo se, a ostali nemi
ker Tvoje ideje nismo zaznali globoke!*

*In spet prihajaš, dan naš, ko rdeč pramen
svobode izza izhoda žarno lije,
V mlado gardo našo uporno zove
v najprednje vrste bojne, ki okove
sedanje sužnjosti in solz prebije
ko svet zažarel bo kot velik plamen, —
ko bodo sredi mest iznikle barikade,
ko srca ranjena nam bodo polna nade,
červeno barikade bodo v krvi se namakale...
Tedaj prihajal boš, ozarjen boš s svobodo!
Že čujem, kak srca se Ti zaklela bodo:*

*Nikdar več, nikdar,
ne bo rob komunar,
ampak proletar
bo vsemira vladar!*

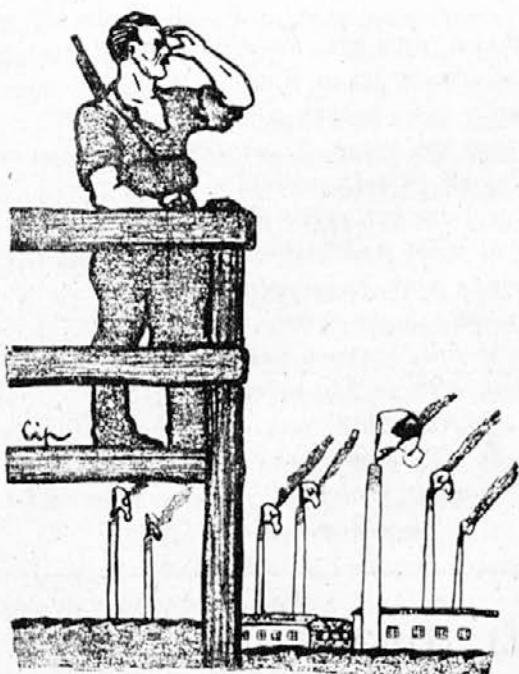
Zasedba tovarn v Italiji in revolucionarna mladina

Zgodovinar, ki bo opisoval proletarsko revolucijo v zadnjem desetletju, v katerem živimo, bo moral reči: to je bilo poslednje desetletje buržuazije, ko je bil proletariats številno dovolj močan za strmoglavljenje meščanskega gospodstva, ali bil pa je duševno in politično preslab, da bi izvršil to svojo nalogo. To je nauk 1914. in 1919. l. in resnico tega nauka vidimo posebno jasno v Italiji.

Italijanska socialistična stranka, ki je imela l. 1914. le 58.000 članov, je štela l. 1919. 83.000 in l. 1920. 216.000 članov, njene strokovne organizacije pa 2.150.000 članov. Vse ital. delovno ljudstvo je imelo zaupanje v socialistično stranko.

Pa prišli so jesenski dogodki l. 1920. Koncem avgusta in začetkom septembra 1920. so kovinarski delavci v svojem boju proti kapitalistom — zasedli vse tovarne in postavili s tem italijanski proletariats pred alternativo: ali zavzeti oblast v svoje roke ali se prostovoljno umakniti z osvojenih postojank. In tedaj je izdala socialistična stranka italijanski proletariats. Delavci so imeli v svoji posesti vse tovarne in silili naprej, a social. stranka se je posvetovala pet dni in pet noči in končno sklenila, da se proletariats — umakne. Kaj je sledilo temu, je znano. Buržuazija je dejala: Dobro, če vi nočete prevzeti oblast, bomo pa mi utrdili svojo oblast in vas prisilili z nasiljem, da se boste pokoravali tej oblasti. In prišel je fašizem, ki danes biča celokupno delovno ljudstvo Italije. Zato lahko z vso smelostjo trdimo, da je socialistična stranka Italije izdala italijanski proletariats in njegovo revolucijo ter pripomogla fašizmu do zmage.

To smo hoteli povedati za uvod ob triletnici zasedbe tovarn po italijanskem proletariatu. Kruta je

resnica, ali vsakdo se je mora zavedati, da izkoristi njen nauk za bodočnost, da se ne bo dal več zapeljevati social-patriotom, ki so po vsem svetu enaki. Sedaj pa pogledjmo, kakšno vlogo je igrala pri teh dogodkih revolucionarna del. mladina Italije.

Ko so kovinarji vložili podjetnikom svoje zahteve, se brezdvomno ni moglo vedeti, kako se bo končal boj. Mladina je vedela to, da mora priti do odločnega boja. Mladina je takoj organizirala po tovarnah celice, ki so pozneje postale celice revolucionarnih kovinarjev sploh. Mladina je bila torej takoj od početka avantgarda celega gibanja. Mladi delavci so bili organizirani po različnih oddelkih, ali vsi skupaj so tvorili jedro, ki je imelo svojega političnega vodjo in tajnika.

Glavna naloga teh celic je bila — vojaško pripravljenost in organiziranje vseh zanesljivih delavcev za slučaj odločilnega boja proti kapitalistom.

Podjetniki so zaprli tovarne, vrgli delavstvo na ulico. In tedaj so od mladine organizirane celice stopile v akcijo, razbile tovarniška vrata in z orožjem v rokah priborile vhod v tovarne. Delavstvo je bilo zopet v tovarnah, ali ne zato, da dela za kapitaliste, ampak da dela samo zase, da samo upravlja tovarne.

Tovarne so prešle v roke delavcev, treba je bilo braniti jih pred kapitalisti. In mladinske oborožene straže so čuvale noč in dan na tovarniških zidovih, strehah, mladina je izpreminjala tovarne v trdnjave, preskrbljevala jih z orožjem in municijo...

Spominjam se noči, ko je nenadno tuljenje sirene pozvalo mladinske straže na bojne postojanke, da odbijejo nočni napad vojaštva. Grupe in posamezniki tekajo sem in tja, komandanti dajejo povelja. Tišino zvezdane noči prekine strel iz puške,

tak-takanje strojnih pušk; reflektor, postavljen na najvišji točki tovarne, naenkrat razsvetli okolico in prodira s svojimi belimi svetlobnimi žarki sovražno temno. Mladi delavci v tovarnih in oklopnih avtomobilih prihajajo tovarniškim stražam na pomoč.

In ničesar ni, kar bi jih moglo zadržati, da prodirajo vedno v prvih vrstah in da se vračajo poslednji. V največji nevarnosti vedno veseli in neumorni, s pevanjem »Bandiera rossa« se vračajo z ekspedicije, medtem ko se ponosno vije na avtomobilu zasajena zastava s srpom in kladivom.

Povsod mladi delavci prvi, v akciji, v diskusijah, v navdušenju, povsod. In za to njihovo stalno prisotnost pri vseh akcijah, vseh diskusijah, vsakem delu, za to njihovo popolno žrtvovanje za stvar revolucije, so jih vzljubili in spoštovali odrasli delavci, ki so videli njihovo voljo in pogum.

In potem? In potem je prišel konec, izdajstvo strokovne birokracije in soc. stranke, ki je dejala, da so podjetniki in vlada pristali na kontrolo produkcije po proletariatu in da naj torej delavstvo zopet izroči tovarne kapitalistom.

In mladi revolucionarni delavci so s srdom zapustili tovarne, ki so jih bolj branili in ljubili kot svoje domove, kapitalisti so se pod varstvom socialistične stranke vrnili v tovarne, mladi revolucionarni bojevniki pa so romali v ječe, v prognanstvo...

Ob triletnici zasedbe tovarn, ko besni fašistovski nasilje po Italiji, smo prepričani, da je tudi italijanski proletarijat spoznal izdajalsko vlogo reformistov, da bo v tem spoznanju zmagoslavno korakal po revolucionarni poti do zmage.

Mladi rudarji, vztrajajte!

Štrajk rudarskega proletariata se nadaljuje. — Rudarji stopajo v drugi mesec svoje stavke. Trboveljska premogokopna družba noče niti malo zmanjšati svojih profitov, hoče zlomiti odporno silo rudarskega proletariata — avantgarde proletariata Jugoslavije in ga pognati v še večjo bedo. Vlada pri tem podpira Trboveljsko družbo, preganja in zapira rudarje kakor pri štrajku južnih železničarjev, ki jih je vlada militarizirala. Radikali bi hoteli iz tega skuhati kašo zase, kakor skušajo to »Orjunci« pri štrajku mornarjev, ki stavkajo že od 21. junija.

Pri vseh teh mogočnih stavekah se je najjasneje pokazal reakcijski režim, ki biča in tlači delovni narod Jugoslavije. Ali reakcijsko, protidelavsko nastopanje vlade pri vseh teh treh stavkah je vzbudilo ogorčenje pri celokupnem delavskem razredu vseh jugoslovanskih pokrajin; povsod so se vršili veliki protestni shodi, zlasti v Beogradu, kjer je prišla do izraza enotna fronta proletariata. Jugoslovanski

proletariat je s tem zopet začel oživljeno zbirati svoje vrste, mobilizirati svoje sile, da započne z resnim odporom proti onim, ki mu danes zabranjujejo najosnovnejšo pravico — štrajk za izboljšanje gornega položaja. Delavski razred Jugoslavije se je v tem času prepričal, da je glavni vzrok za njegov mizerni položaj »Zakon o zaščiti države« in da je v boju za izboljšanje današnjega položaja temeljna naloga — boj politični in socialni reakciji, za politično svobodo, za popolno svobodo organiziranja, tiska itd. — Jugoslovanski proletariat pa hkrati s tem spoznanjem tudi vedno bolj spoznava, da more doseči to edino le na ta način, ako zbere in strne vse svoje sile v eno enotno fronto delovnega ljudstva. Enotna fronta proletariata v akciji vedno bolj zmaguje tudi pri nas, ona postaja kri in meso zlasti pri železničarskem in rudarskem proletariatu.

Pri gibanju železničarjev imamo zaznamovati v tem smislu še en velik uspeh, velik korak naprej; da se razširja bojvena enotna fronta tudi na poštarje in na uradništvo, torej na plasti, ki so doslej stale ob strani boju ostalega proletariata in se postavile čisto tudi proti njemu. V triletni reakciji, bedi in lakoti so spoznali, da je edina njihova rešitev v zvezi s proletariatom v skupnem boju in da bi jih dosedanje hlapčevanje spravilo na rob propada. To, da uradniško in pisarniško osebje odkrito prehaja na stran razredno-zavednega proletariata, je ena največjih pridobitev doedanjega gibanja transportnih in

državnih nameščencev. To zvezo je treba z vsemi silami utrditi, ta proces razširiti preko meja Slovenije v ostale jugoslovanske pokrajine.

Celokupni proletariat se torej prebuja, celokupni proletariat podpira stavko rudarskega proletariata, zato vztrajajte mladi rudarji in vršite svojo dolžnost kot ste jo v dosedanjem poteku stavke. Borite se za zmago celokupnega rudarskega proletariata in za izpolnitev posebnih mladinskih zahtev, ki so postavljene v splošnih zahtevah!

Mile Klopčič:

2. 9. 1923.

Dnes, ko prišel je naš dan,
naš dan deveti, ko povsod se zbira
mladina v vrste čvrste, bojne,
vprašuje se tiran, ves poln nemira:
»So li podanikov te vrste mnogobrojne?«
— »Da, to smo mi,
ki smo prišli
iz dna na dan,
da vse izmučene
in sključene
naš hip srečan
predrami
iz spanja, ki jih mami!«

Podlistek:

Spomini na mladinski dan 1917.

Jeseni 1917. Največji triumf pruskega militarizma. Na vzhodni fronti zmagoviti mir. Globoko v Rusiji stoje nemške armade, obvladajo Ukrajino, Rumunijo. Špekulantje sanjajo o neskončnih vlakih žita, o neštevilnih vagonih petroleja.

»Sovražnik« na zapadni fronti se korakoma umika. Časopisi so vsak dan polni poročil o novih uspehih podmorskih čolnov proti strašni nasprotnici Angliji.

Zmaga! Zmaga orožja pojejo cerkveni zvonovi. Zmaga kriči iz velikih plakatov na vseh cestnih vogalih in kioskih. A ljudstvo strada, trpi. Številke umrljivosti rapidno naraščajo. Žalost nad izgubo enega pripadnika preveva že skoro vsako družino. Kaj briga to »zmagovalce«? Oni niso lačni, niso žejni. Ne trpijo. Njihovi pripadniki po ministrstvih ne umirajo n ne padajo. Milijone služijo.

Mrmra ljudstvo? Godrnja masa? Kaj še?

Še je dovolj vdanih hlapcev, ki so pripravljeni, igrati rablje. Strojne puške jih bodo uplašile.

Nihče se ne dvigne. Ljudski zastopniki, socialdemokratski voditelji so postali Judeži Iščarjoti, bedni sužnji in prodajalci duš. Oni tudi »zaslužijo«, tudi »zmagujejo«, tudi »praznujejo«.

Klici upornikov ne prodro skozi metre debele, vlažne zidove ječ. Karl Liebknecht »sedi«. Klicarja, borca, voditelja manjka. Ljudstvo spominja na čredo brez pastirjev. Ljudstvo molči, prenaša, trpi, umira. Brez besed, brez protesta.

Vsi ... vsi.

Ne. Iz sredine mladih delavcev — z »otroci« jih je psoval meščanski tisk, so iztrgali in zaprli Karla Liebknehta 1. maja 1916. Omladinci so bili njegovi najzvestejši, poslednji prijatelji. Do ječe so ga spremljali.

Ne dalje?

Stali so na straži. Oni so nadaljevali njegovo delo.

Dol z vojno! Delavci! Ne pomagajte več ljudskim mesarjem pri njihovem strašnem opraviilu! Spustite orožje, obrnite ga proti sovražniku v lastni deželi, ker on vam krade luč in solnce. Proč z vojno! Pred ljudsko sodišče z morilci mas! Živel revolucionarni boj internacionalnega proletariata! — To so bile parole revolucionarne del. mladine 1917.

»Orjunci« — štrajkbreherji!

Že večkrat smo pisali, da so »Orjunci« najhujši sovražniki proletariata in da hočejo z najrazličnejšimi sredstvi zlomiti vsak razredni boj proletariata. Za svojo trditev smo navedli tudi dovolj dokazov.

In danes podajamo nov dokaz.

»Orjuna« se je v stavki rudarjev izkazala kot organizacija za stavkolomstvo in poslala v Zagorju ob Savi na delo kot štrajkbreherje sledeče svoje člane:

Juran, Kiefer, Poljšak, Jan, Savšek, Globokar, Vrabič, Blaj, Savšek J. in Savšek ml. ter Levec. Prvih sedem »Orjunccev« so študenti, ki so prišli na počitnice, kakor izgleda, da pomagajo Trboveljski družbi v njenem brutalnem preganjanju rudarjev, katerih boj je bolj opravičen, kot je bil sploh kedaj.

Vojaške oblasti grozijo z najhujšimi kaznimi za vsako manifestacijo 3. septembra, za vsako agitacijo v duhu manifesta mladinske internacionale.

Omladinci čitajo grožnje vojaških oblasti in se smejejo. Smeje se vsem nevarnostim in tajno širijo ter lepijo plakate in letake proti vojni, kličejo na demonstracijo na internacionalni mladinski dan. Delijo listke po hišah in tovarnah. Jih lepijo na tovarne in kasarne, na policijsko poslopje.

Neumorno delajo. Pozivajo na proslavo, na štrajk. Užigajo ogenj upora z vsem navdušenjem in strastjo mladih duš.

Eden gre z njimi. Starčki z belimi lasmi, ali z ognjenim srcem v prsh. On gre z mladimi. In še ena. Mati sedmih otrok. Spomnila se je bledih lic svojih otrok in svojega moža na fronti, pa je šla z njimi, z omladinci.

Masa molči.

In potem pride dan sodne obravnave.

Siti, okosteneli ljudje paragrafov, mlad »Štreber« z medajlo, čuvar gospodujočega razreda — ti so izrekli »obsodbo«.

Dve leti ječe za mater, štiri leta za starčka, osem let za omladinca.

In niso obleдели. Sprejeli so obsodbo mirno.

»Orjuna« je upala, da se bo s tem vzgledom njenih članov število stavkokazov povečalo, ali se je bridko varala. Rudarji ne gredo na delo, dokler ne dosežejo svojih upravičenih zahtev, imena teh »Orjunccev« si bodo pa zabeležili zlasti mladi rudarji, da jim poplačajo njihovo zločinsko dejanje.

In slavní Brrrnot — oznanjevalec socializma v Sloveniji pa piše v uvodnem članku, da proletariat ne sme organizirati nobene protiorjunske organizacije in v isti številki svojega »Naprej« -a se huduje na trboveljsko mladino in deco, ker je proti socialpatriotu in »Orjuncem«. Evo vam zavezništva naših »socialistov« z »Orjunci«! Delajo pač po vzgledu svojih bolgarskih »sodrugov«, ki sede skupaj s fašisti v eni vladi in po vzgledu italijanskih in nemških »sodrugov«, ki so zapričeli tozadevna pogajanja.

Proč z »Orjuno«!

Proč s socialpatrioti!

Pri odhajanju v ječo pojejo »internacionalo«, njihove verige in ključi paznikov rožljajo.

Ali skozi množice mladih delavcev tam zunaj gre upor, vroč in žgoč. Skozi stisnjene ustnice se glasi prisega:

Pride dan, ko se maščujemo mi,
tedaj bomo sodili mi.

To je moj spomin na mladinski dan 1917 in te žrtve so bili člani socialistične mladine v Dresdenu.

W. Münzenberg.

10 dni, ki so pretresli svet.

(Dalje.)

Drugi dan je našel mesto v divji vznemirjenosti in zmed, ves narod je bičal vihar, ki se je dvigal v vedno močnejše sunke. Na zunaj je bilo vse mirno. Stotisoči so se pravočasno umaknili z ulice, zgodaj vstali in šli na svoje delo. V Petrogradu je vozil tramvaj, trgovine in restavracije so bile odprte, gledališča v polnem obratu. Še celo slikarsko razstavo se je naznanilo.

Zrak so pretresale vesti o Kerenskem, da gre z veliko armado proti glavnemu mestu.

Revolucionarni vojni komite je mrzlično delal, izdajal neštivilna povelja, oklice in zakone v deželo. Eno povelje je odredilo aretacijo Kornilova, in da se ga privede v Petrograd. Od provizorične vlade zaprti kmetski odbori so bili izpuščeni

Socialpatrioti — denuncianti in sovražniki del. mladine!

Na celjskem kongresu slovenskih socialpatriotov vseh struj in kalibrov je govoril Eržen, da je naš list »Prol. Mladina« komunistično glasilo in da ga je treba radi tega uničiti s pomočjo »Zakona o zaščiti države« in gledati, da se začne izdajati glasilo »socialistične mladine«.

Kaj pomenja to? — Prol. Mladina piše za interese mladih delavcev in vajencev in obenem stalno razkrinkava, kako socialpatrioti izdajajo interese delavske mladine, tja njihovi zaupniki pretepajo mlade delavce in vajence, mesto da bi se borili za izboljšanje njihovega mizernega gmočnega položaja. Gg. socialpatriotje vidijo, da delavska mladina spoznava njihovo izdajstvo in si beleži vse njihove lumparije, da se ne da voditi za nos in izkoriščati od raznih Korunov, Svetkov in Golmajerjev, Erženov in Erjavcev, Brnrtov in drugih apostolov. In ker se ne morejo oprati svojih nepozabljenih grehov, so sklenili, da denuncirajo pred policijo glasilo zavedne delavske mladine — Prol. Mladino kot komunistično glasilo.

Vidite, mladi proletarci, kar ne morejo doseči gg. socialpatrioti s frazami, zavijanjji, lažmi in pestmi, to skušajo s pomočjo »Zakona o zaščiti države« in policije!

na svobodo, odpravila se je smrtna kazen v armadi. Uradnike se je pozvalo, da ostanejo na svojih mestih in težke kazni se jim je zažugalo za slučaj, če bi se tega branili. Izvoljeni so bili provizorični komisariji za bivša ministrstva.

Armado se je pozvalo, da upostavi revolucionarne vojne komiteje.

Polno nabitih proklamacij, po zraku frfotajočih listkov, zmerjajočih, psujočih, vsemu slab konec prorokujočih časopisov! Bitka tiska je divjala sedaj — vse drugo orožje je bilo v rokah sovjetov.

Maloštevilni še izhajajoči listi kadetov in buržuazija v splošnem je zavzemala posebno, ironično stališče nasproti drugim strankam. Nihče ni smatral za mogoče, da bi ostali boljševiki na oblasti več kot tri dni. Samo Lenin, Trockij, petrograjski delavci in vojaki so bili uverjeni v zmago.

Železničarji so izjavili, da ne bodo priznali boljševikov. Poštni in telegrafski uradniki so napovedali sabotažo.

To je bila vojna po premišljenem načrtu na ruski način se vršča vojna. Orožje je bil štrajk in sabotaža.

Duma (parlament) se je enodušno zaklinjala proti boljševikom. »Ti boljševiki hočejo ukazovati inteligenci. Jim bomo že pokazali!« Kakšna razlika med to skupščino in kongresom sovjetov. Tam velike mase revnih vojakov, umazanih delavcev, kmetov — revni ljudje, upognjeni in zbičani v brutalnem boju za obstoj; tu voditelji menševikov in socialrevolucionarjev — Avksentjev, Dan. Lieber, bivši socialistični ministri Skobelev, Černov, ramo ob ramo s kadeti, žurnalisti, študenti, intelektualci skoro iz vseh taborov. Vsi dobro rejeni, dobro oblečeni; le tri proletarce sem videl med njimi.

V Smolinsku je vladala večja napetost kot kedaj prej. — V mraku hodnikov sem in tja tekajoči moške. Trupe delavcev s puškami. Voditelji z velikimi zvezki aktov diskutirajo, po-

Gospodje, bridko se motite, če boste s takimi lažljivimi denunciacijami kaj opravili. Ravno nasprotno. Sami ste ponovno dali izpričevalo, da ste — lopovi in najpodlejši pomagači reakcije. Že davno ste si našagali vejo, na kateri ste sedeli, prol. mladina bo dožagala vejo do konca, da boste ostali večno ločeni in odžagani od delavskih mas kot goborci. Krivico bi vam delala delavska mladina, če bi vas psovala s socialpatrioti, ker vi ste slabši, vi ste policaj-socialisti, vi ste navadni lopovi.

Delavska mladina Slovenije bo pa vam v odgovor v »železnem tednu« razširila svoje glasilo »Proletarska Mladina« še med one mlade sodruge, ki je še niso doslej čitali.

Živela »Proletarska Mladina«!

Proč s policaj-socialisti!

Proč z zavezniki reakcije in razbijarji enotne fronte proletariata!

Kaj je vera?

Ker so nam nekateri sodrugi očitali, da smo v zadnji številki »Prol. Mladine« pisali proti veri, cerkvi in klerikalizmu, smo iz tega očitka spoznali, da

jasnujejo, izdajajo povelja, medtem hitijo mimo s skrbi polnimi obrazi; vsi iz sebe; tavajoče slike nespanja in dela, neobriti, umazani, z gorečimi očmi. Morali so prevzeti vlado, organizirati življenje v mestu, zagotoviti lojalnost garnizije. Veljalo je, voditi boj proti dumi in Komiteju za rešitev Rusije, braniti se pred Nemci, pripraviti boj proti Kerenskemu, podučiti pokrajine, razviti propagando od Arhangelska do Vladivostoka. In vse to vzpričo sabotaže vladinih in občinskih nastavljenecv, poštnih in telegrafskih uradnikov, za vse oklice onemelih železničarjev. Kerenski na pohodu, garnizija nezanesljiva, Kozaki za naskok pripravljeni. Proti sebi nimaio samo organizirane buržuazije, ampak tudi vse druge socialistične stranke, z izjemo levih social-revolucionarjev, nekaterih internacionalističnih menševikov in socialdemokratov. In še it so neodločni, ali naj ostanejo nevtralni ali ne.

Na prednjih stopnjicah sem naletel na Rjazanova, ki mi je, napol vesel, napol prestrašen povedal, da se on, komisar za trgovino, niti malo ne razume na ta posel. V gornjem nadstropju je sedel v kotu kavarne osamljeno mož, o katerem se mi je zdelo, da spi, pa sem se motil. Pisal je mrzlično po umazani kuverti in žvečil svoj svinčnik. To je bil Menšinski, komisar za finance; njegova kvalifikacija je obstojala v tem, da je bil nekoč knjigovodja v francoski banki.

Kongres sovjetov bi se imel ob eni zopet sestati, in velika dvprana se je že davno prej napolnila. Boljševiki in social-revolucionarji so zborovali ločeno. Celo popoldne sta se morala Lenin in Trockij boriti proti kompromisarjem. Velik del boljševikov je bil pripravljen na združitev z vsemi soc. strankami za sestavo čiste socialistične vlade. Tako Kamenjev, Rjazanov in drugi.

Ali Lenin in njemu ob strani Trockij sta stala trdno kol skala. »Kompromisarji naj sprejmejo naš program, pa jih bomo

je naša protiverska propaganda zelo važna in koristna za tudi same proletarce, ki se že nahajajo v naših vrstah pa še nimajo pravega stališča o veri in boju proti njej.

Zato prinašamo tu nekaj citatov od s. Lenina.

Lenin pravi: »Slabotnost izkoriščanih v boju z izkoriščevalci vodi ravno tako neizogibno v vero na boljše pozemsko življenje, kot vodi nemoč divjakov v boju z naravo v vero na bogove, zle duhove, čudeže itd. Onega, ki vse svoje življenje dela in trpi pomanjkanje, uči vera ponižnosti in potrpežljivosti v življenju na zemlji s tolažbo na nebeško plačilo. Vera je opij za ljudstvo. Vera je duševno žganje, v katerem utapljaajo sužnji kapitala svojo človeško postavbo in svoje zahteve do človeka vrednega življenja.

Suženj pa, ki se zaveda svojega suženjstva, in gre v boj za svojo osvoboditev, že napol ni več suženj. Samozavestni delavec našega časa, vzgojen v veliki tovarniški industriji, prosvetljen v mestnem življenju, odvrže od sebe v službi popov in meščanskih hipohitov stoječo temo, zato da si pribori boljše življenje tu, na zemlji. Proletariat našega časa postaja pripadnik socializma, ki osvobaja delavce vere v posmrtno življenje, s tem, da jih kliče v resnični boj za boljše življenje na zemlji.

In dalje pravi Lenin: »Ves naš program temelji na znanstvenem in pri tem materialističnem svetov-

nem naziranju. V razjasnjevanju našega programa moramo zato neobhodno razjasniti tudi resnične zgodovinske in gospodarske korenine verske megle. — K naši propagandi spada propaganda brezverstva.

Te vrstice je napisal Lenin v Moskvi s 1600 cerkvami in to l. 1905, ko je bila važna pridobitev vsakega delavca za revolucionaren boj. Lenin se ni bal, da bo s tem odvrnil marsikaterega delavca, ampak je to napisal ravno radi tega, ker je vernost in odvisnost ruskega delovnega ljudstva od cerkve ovirala revolucionarni boj. S tem torej popolnoma odpade izgovor onih sodrugov, ki pravijo, da oni niso verni, ampak daso le proti protiverski propagandi v našem časopisju radi velike vernosti Slovenije.

Še več. Pravilo vsake revolucionarne prol. organizacije mora biti ne le sam ateist, ampak vsak član je dolžan širiti protiversko in protiklerikalno propagando.

S tem podajamo kratek odgovor očitanjem prizadetih sodrugov. Zavedati se morajo:

1. da naše gibanje temelji na znanstveni podlagi historičnega materializma in je že radi tega protiversko. Vera in cerkev služita meščanstvu in s tem ovirata osvobojevalno gibanje delavskega razreda.

2. Nihče ne more biti obenem revolucionar in katoličan. Ljudje, ki ne vedo, ali se bore v imenu

puščili noter. Niti za ped ne popustimo. Če so med nami samimi sodrugji, ki nimajo poguma in volje, da bi se upali tega, česar se mi upamo, naj gredo s figovci in kompromisarji! Mi pa bomo šli naprej z delavci in vojaki.

Pet minut čez sedem je prišlo sporočilo levih socialrevolucionarjev, da ostanejo v revolucionarnem vojnem komiteju.

»Vidite, ti že prihajajo«, je rekel Lenin.

Bilo je natančno štirideset minut čez sedem, ko je naznanilo navdušeno ploskanje prihod predsedstva, z Leninom — velikim Leninom — v sredini. On nesprejemljiv za ploskanje množice in vendar ljubljen in čaščen, kot je bil redko kak voditelj. Ljudski voditelj posebne vrste — voditelj le radi izrednega svojega intelekta; brez barve, brez humorja, nepopustljiv. Kot govornik skromen, ali ima sposobnost, najgloblje misli povedati v najnavadnejših besedah, analizirati stvarni položaj in, združeno z veliko razumnostjo, izredno smelo misli.

Več jih je govorilo proti in za revolucijo. Potem je nastopil Lenin, z rokami trdno se držeč govorniškega pulta, blodi s svojimi malimi očmi nad množico, dokler se ni polegel več minut trajajoči vihar navdušenja in ploskanja, za katerega se očitvidno Lenin ni zmenil. Ko je končno mogel pričeti, je dejal: »Sedaj bomo začeli z zgradbo socialističnega reda«. In zopet vihar pritrdjevanja po dvorani.

Počakal je, da se je poleglo ploskanje, in nadaljeval: »Revolucija 6. in 7. novembra je zapričela dobo socialne revolucije. V imenu miru in socializma bo del. gibanje zmagalo in dovršilo svojo misijo. Govoril je nadalje o potrebi, da se sklene mir z imperialističnimi državami. Mi želimo pravičen »mir«. a mi se tudi ne bojimo revolucionarne vojne.

Ob 10 uri 35 min. se je odglasovalo o predlogu za skle-

nitev miru. Samo en delegat je glasoval proti; ali radi nenadnega izbruha okrog sebe je še on hitro spustil roko.

In hipoma, iz skupnega impulza smo se dvignili in zapeli »internacionalo«. Star, sivobrati vojak je jokal od ginjenja kot otrok. Kolontajeva je hitro skрила solze. Mogočno je donela pesem skozi dvorano, skozi okna in vrata proti tihemu nočnemu nebu. »Vojne je konec, vojne je konec«, je poleg mene zmagoslavno pel mlad delavec z radostnim obrazom. Odpeli smo in umolknil. Kar zadoni iz ozadja dvorane klic: »Sodrugji! Spomnimo se onih, ki so padli za svobodo.« Peli smo žalobno koračnico, ono vzvišeno, melanholično in vendar tako zmagoslavno melodijo, tako pristno rusko in ganljivo:

*Vi pali kot žrtve svobode želeč,
mi tonemo v plaču, bodočnosti rod . . .*

Lenin je prečital dekret o socializaciji zemlje. Kmetje in vojaki so govorili za in obenem izjavljali, da stoje njihovi polki in armade za revolucijo. Ravno ob dveh zjutraj se je o dekretu odglasovalo. Le eden je bil proti. Kmetjski delegati so bili od veselja vsi iz sebe. Tako so prodirali boljševiki, brez omahovanja, nepremagljivi, vsako opozicijo so zatrli; oni so imeli edini jasen akcijski program, medtem ko so druge stranke skozi osem mesecev le govorile.

Končno se je z viharim navdušenjem sprojela prva delavsko-kmetjska vlada...

Povsod bajoneti, pri vhodih v dvorano in v dvorani. — Revolucionarni vojaški komitej je dal orožje vsakemu, ki ga je mogel nositi. Boljševiki so se oboroževali za odločilno bitko s Kerenskijem. Nihče ni niti mislil na to, da bi šel domov. — Nasprotno vedno novi so prihajali, delavci in vojaki, odločno zroč, neutrudljivi, z ognjem navdani.

boga ali človeštva, ne morejo biti avantgarda proletariata, ampak v odločilnih momentih izdajo boj proletariata.

3. Mi moramo voditi agitacijo in propagando

proti veri in cerkvi, razkrinkavati zvezo vere z izkoriščanjem vladajočega razreda, razlagati naše marksistično svetovno raziranje, uporabljati vso naravoslovno in ateistično literaturo za boj proti veri.

Dečji

vestnik.

Lojze Milnar:

O naših otroških krožkih

Pri nas je proletarski dečji pokret se čisto mlad. Šele v zadnjem času so nekatere delavske organizacije začele ustanavljati mladinske krožke. Dosedanji razvoj teh krožkov pa je jasno pokazal, da ta pokret ni kaka manjredna, brezpomembna oblika delavskega gibanja, ki se je porodila kar mimogrede, da preživotari dva, tri dni, potem pa zopet izgine v nepovratno pozabnost, marveč ta pokret je nujen rezultat razrednega boja in se je oživil na dve jaki inicijativi, ki sta prišli na eni strani iz vrst onih proletarcev, ki so v svoji aktivni borbi začutili potrebo zdravega, jeklenega naraščaja, na drugi strani pa iz vrst proletarske dece same.

Položaj naše dece je takšen, da nam pred začetkom dečjega gibanja ni mogel nuditi nikakih dobrih izgledov. Še pri meščanski družini lahko opazamo, da je njen vzgojni vpliv na otroka silno majhen; neprimerno, neznatnejši pa je ta vpliv v proletarski družini, ki ji je kapitalizem omajal poslednje temelje in njeno zgojno moč skoro docela uničil. Otrokova duševnost — ravno tako pa tudi fizična plat njegovega bitja — se po večini oblikuje po anarhičnih metodah grabna, šute in cestnega prahu. V tem miljeju se porajajo prvi začetki njegove primitivne življenjske orijentacije. Sedanji pedagoški sistem buržoaznega šolstva je daleko prešibak, da bi odkril v otroku njegove dobre strani, da bi zasledil instinkte, ki so se zasejali vanj pod vtisom razmer, in da bi te instinkte usmeril in razvil do telesne in duševne moči. Učna metoda, ki zaradi svojega razrednega značaja in zaradi abstraktnosti, oddaljenosti od resničnega življenja pri večini otrok ne najde nobenega uspeha, ne dela iz mladine krepkih, za življenjsko borbo sposobnih ljudi, ampak slabiče, pohablence, ki jim manjka tako telesnega kakor duševnega zdravja. S tem pa so dani vsi predpogoji, da zraste iz takega otroka ali lumpenproletarec ali pa, če za-

pade vplivu kakšnega meščanskega društva, uskok svojega razreda, ki samega sebe na tragičen način vara.

Ta položaj je prav dobro znan snovateljem raznih buržoaznih društev, ki ribarijo v kačnem. Njim ne gre za to, da odpomorejo temu bednemu stanju, ampak hočejo samo okrniti odporno silo proletarskega razreda, ugrabiti mu hočejo čim večje število aktivnih borcev, da jim vcepijo ljubezen do domovine in kralja, vero v obstoječi družabni red, sovraštvo in zančevanje proletarskega razreda itd. Zato bi bilo povsem nesmiselno, vzgajati iz otrok močne, samostojne može; uspeh teh društev je dosežen, da jih z nekaterimi malovrednimi surogati (sport, telovadba, izleti) pritegnejo v svoje vrste, jim omamijo razum in zastro jasen in bister pogled.

Če imamo vsa ta dejstva pred očmi, potem nam je jasna naloga našega dečjega gibanja: vzgojiti iz otrok cele močne ljudi, ki bodo s smelim čelom korakali skozi življenje razrednih bojev in se bodo v svesti si zmage udeležili končnega, odločilnega boja. To pa bomo dosegli le tedaj, če bomo pri slehernemu izmed otrok pripomogli do čim širšega razmaha vseh njegovih sil, tako fizičnih (telesnih) kakor psihičnih (duševnih, t. j. umskih in moralnih).

Fizična vzgoja mora stremeti za čim bujnejšim razvojem otrok, tako da čutijo v sebi zdrav, močan organizem, da se zavedajo svoje telesne moči in bodo v danem trenutku z entuzijazmom korakali do zmage. V ta namen je treba gojiti zlasti telovadbo, zdaj poleti košanje in plavanje, sport (žoga), razne igre. Zatirati pa treba one reakcionarne igre, kakor »vojaki«, ki gojijo v otrokih militarističnega duha in poostrujejo namišljena nasprotstva med pripadniki posameznih kolonij ter tako zapirajo pot čutu solidarnosti; prav tako »ravbarji in žandarji«. Obenem pa bo treba prirediti igre kakor »rdeči vojaki«. — Razume se, da pri ženski deci ne bomo uporabljali kakih ločenih metod; posamezne vaje bomo zanje samo prilagodili, tako da se bodo mogle udeležiti tako telovadbe kakor sporta in »rdečih vojakov«.

Intelektualna (umska) vzgoja ima za cilj: 1. osvoboditi otrokov razum vseh laži, s katerimi ga je otovorila buržoazna šola in cerkev (n. pr. vera); 2. razložiti mu vsa znanstvena vprašanja, za katera je že dovzeten, z marksističnega stališča ter ga seznaniti z osnovnimi idejami marksizma samega; poučiti ga o razvoju družbe in narave in o zakonih tega razvoja, o vzrokih in posledicah vojne; 3. vzgojiti ga k samostojnosti, t. j. razviti njegove kritične zmožnosti. To dosežemo, da pri vseh pogovorih in diskusijah ne podajamo definiranih rezultatov, ampak pustimo otrokom, da sklepajo sami; pri vsaki priliki jim je treba postaviti vprašanja itd.

Moralna vzgoja znači za nas razredno vzgojo — Razredno vzgajati se pravi razvijati razredno zavest in solidarnost, netiti ljubezen do proletarskega razreda in njegove borbe (kult rdeče zastave), ljubezen do dela, spoštovanje proletarskih herojev (otroci se prav radi navdušujejo ob romantičnih junakih; naša dolžnost je, da buržujske nadomestimo s proletarskimi); ljubezen do rdečih vojakov in sovjetske Rusije; krepiti voljo in požrtvovalnost, navajati jih na red, disciplino in čut odgovornosti; širiti je treba nezadovoljstvo in ogrožanje nad roparskimi početji vladajočega razreda, sovraštvo do izdajalcev proletarijata (štrajkbreherji), sovraštvo do vojne in militarizma itd. itd.

Veliko nam bodo pripomogli tako v oziru intelektualne kakor moralne vzgoje pogovori, za katere pride inicijativa iz otrok samih (o priliki kakega dogodka), pripovedovanje in čitanje pravljic, basni in drugih primernih spisov, izvajanje proletarskih mladinskih iger, deklaracije in petje revolucionarnih pesmi itd. Zlasti je treba skrbeti, da se деца aktivno udeležuje vsakega gibanja starejših sodrugov (kolportaža, nabiralne akcije itd.). Nikdar pa ne smemo ločeno podajati »utile in dulce« (t. j. posebej nauke, posebej zabavo), kakor to delajo v šoli in cerkvi, ampak moramo vse nauke in pridige spojiti s telovadbo, sportom, izlety itd.

Če se bodo sodruzi, ki delajo v dečjem pokretu, zavedali svojih nalog in ne bodo postopali z deco po načinu šolmaštra, potem so nam zagotovljeni prav lepi uspehi.

Lu-Mé:

Vrabc in lisica.

(Bolgarska basem.)

Zgodilo se je, da sta se zbližala vrabc in lisica in sta sklenila prijateljstvo. V revščini in trpljenju je obema potekalo prežalostno življenje, pa sta dejala, da jima bratovska ljubezen in medsebojna pomoč doneseta sreče in blagostanja.

»Bratovska ljubezen, kajpak!« se je na tihem posmehnila lisica in zaničljivo pogledala majhnega od bede in gladu pretrganega vrabca; na glas pa je rekla svojemu drugu: »Pojdiva na polje, bratec, da vsejeva žito!«

In sta šla. Z naglim očesom je lisica pomerila široko, nepregledno polje, in na mah jo je minilo vse veselje do dela.

»Ali vidiš kako se maje nebo?« se je okrenila k svojemu tovarišu in s šapo pokazala proti nebu. Tam se je izza gora valil velik oblak in hitel visoko nad poljem.

»Bog se je razsrdil!« je kakor s prižnice raztolmačila lisica. Mar nam mano, ki me ves svet pozna in spoštuje mojo poštenost in bogoljubje? Ampak ti, vrabče! Sam bog ve, kako nagnusno grda duša se skriva v tem umazanem prgišču tvojega perja in kako črna vest kljuje v tej nagnusni duši! Bog ve in kaznoval te bo!«

Gledal je vrabc s plašnimi očmi, kako se maje nebo, pa je mislil, mislil; in se je spomnil. — Takrat, ko je s svojo družico v toplem gnezdu gojil in redil petero gladnih mladičev, je dan za dnem poletaval na popov dvor, jemal kokošim zrna in jih nosil družini. Spomnil se je, in vest ga je zapekla.

»O jaz nesrečnica!« je zjavkala lisica, »da sem s teboj, grdoba razkvečena, šla sklepat zavezo! Še name lahko pade senca tvojih grehov. A jaz sem dobra. In če je podpisana najina pogodba, ti bom pomagala grešniku. Nebo grem podpirat, da te ne pokoplje v dno pekla, ti pa se spravi orat in sejat.«

Kar odleglo je vrabcu, da ga še v stiski ni zapustila tovarišica, prijel je za plug in brazdo zarezal v kadečo se njivo. Ko je z oranjem opravil in z brano povlekel, je šel še sejat, čeprav že ves truden. Lisica pa je ves ta čas prelenarila v senci kraj polja.

Ko je žito dozorelo, sta spet šla na polje, da ga požanjeta, v snope povežeta in omlatita. Pa spet ni lisici dišalo, pehati se ves dan v vročini in žeji.

»Poglej, spet se maje nebo!« je zakričala in pokazala oblaček, ki se je zibal visoko nad njima. »Še nisi krenil s poti pregreh in grdobij? Menda si celo pomlad in poletje le tuhtal, kako me na jesen pri delitvi ukaniš? Samo do delitve naj še traja pogodba, potem pa se ločita najini poti. A zdaj pojdi žet in mlatit — jaz grem podpirat nebo.«

Vrabc se je spomnil, kako se mu je nekoč sred poletja, ko sta vročina in glad že dosegla vrhunec, zahotelo vsejanega žita. Komaj, prav komaj je vzdržal, da ni šel izbrskat par zrn. Kar stekel je žet od strahu, da ga Bog ne kaznuje za grešnost, a lisica je šla iskat sence in se zleknila v travo.

Ko je vrabc požel in omlatil in se nebo ni več majalo, sta skupaj prišla, da razdelita žetev.

Kako, dobra botra, pa bova delila? — dé vrabec ponižno.

— Hm, kako? Za vrabiča — dva poliča, za lisico — vso kopico!

Kar prěd očmi se je vrabcu stemnilo, kar zameglilo se je, pa le za trenutek.

Odkod bi ta lepa in modra beseda, je menil, če ne kar iz bukev, kjer so zapisane postave samega boga? Modra glava lisičja pač ve, kako se govori.

Tako je pomislil, si žita nameril dva poliča, napravil poklon, še za zamero je prosil in šel.

Revol. gibanje del. otrok v Ameriki

Medtem, ko žive otroci bogatinov v razkošju bogastva in imajo igrišča, igrače, negovanja, vzgoje, in vseh stvari, ki navdajajo otrokovo življenje z veseljem, nimajo otroci delavcev čisto nič tega, kar bi potrebovali za golo življenje.

V umazanosti, prahu in revščini odrasajo otroci. Bolezen in glad je njihova usoda. Milijoni teh otrok hodijo lačni v šolo in tekajo raztrgani okrog po deželi izobilja.

To je en citat iz resolucije o organiziranju otroških skupin na 2. kongresu zveze delavske mladine Amerike. Tako se godi delavskim otrokom v Ameriki, o kateri se govori, da je tem najsijajnejše življenje na svetu. Seveda je najsijajnejše življenje, ali za koga? — Za bogatine, kapitaliste, a delavskim otrokom se godi slabše kot v kaki drugi deželi. — V Ameriki dela več otrok po tovarnah, škodljivih zdravju, kot v vsaki drugi deželi.

Zato je zveza ameriške del. mladine imela od 15.—21. jul. posebni otroški teden. V tem tednu so se vršila zborovanja, na katerih se je razjasnjevalo

cilje in stremjenja organizacij. Vršile so se tudi demonstracije s sledečimi zahtevami:

Odprava otroškega dela.

Boljše razmere v šolah.

Omejitev števila učencev v enem razredu.

Poleti prirediti šole za otroke na prostem.

Postavljanje zdravilišč za bolne otroke.

Igrišča mesto umazanih ulic in dela v prašnih tovarnah.

Tako je mladina in deca postavila jasne in odločne zahteve, za katere se mora boriti ameriški delavski razred, da jih izpolni kapitalistična vlada.

Esperanto v šolah.

Z vprašanjem mednarodnega jezika — esperanto kot učnega predmeta v šolah se je pečala internacionalna konferenca v Genfu, na katero je prišlo 91 zastopnikov iz 28 dežel. Na konferenci se je onštati-ralo, da je esperanto obvezen predmet na ljudskih šolah že v 12 mestih v Angliji, in v Švici v Genfu. V treh italijanskih mestih, med temi tudi v Milanu, v 30 nemških in 20 čeških mestih je esperanto prost predmet.

Poskus za uvedbo obveznega pouka v esperantu se je napravil v angleških srednjih šolah; za esperanto kot prost predmet pa v pariških trgovskih šolah in posameznih šolah Holandske in Finske. Bolgarski parlament je sklenil l. 1921, da je esperanto prost predmet na srednjih šolah. Isto je storila češka vlada.

Ta internacionalna konferenca je izdala oklic na učitelje vseh dežel, da jih opozori na pomen esperanta. Poseben oklic je poslala »Zvezi narodov«.

Iz Sovjetske Rusije:

Prvi koraki v uvedbi novega šolstva za v industriji zaposleno delavsko mladino.

Poizkusi novih šol delavske mladine so se začeli pojavljati takoj po oktoberski revoluciji, potem ko je bil izdan dekret sovj. vlade o skrajšanem delavniku za mladoletne. Kot prvi pionirji so nastopile šole delavske mladine v Petrogradu in Moskvi.

Ljudski komisariat za pouk je bil sprva mnenja, da morajo mladoletni delavci pod 18. leti sploh zapustiti delavnice in se uvrstiti v »delovne šole« prve in druge stopnje. Ker pa je z ozirom na meščansko vojno in vojno s kapitalističnimi državami velik del delavstva moral zapustiti obrate, da z orožjem v roki brani pridobitve revolucije in bi odhod vseh mladoletnih delavcev imel za produkcijo zelo slabe posledice, je komisariat sklenil, da zveže šolsko delo

v »delovni šoli« s produktivnim delom. Vendar je bilo jasno, da so za delavsko mladino, ki dela 4 ali 6 ur v delavnicah, potrebne specialne šole.

Tako je prišlo jeseni l. 1918. do dekreta Severne Komune (petrograjsko okrožje) o »obligatnem (primoranem) pouku mladoletnih«.

Najvažnejše točke dekreta so:

1. S to odredbo se uvaja obligatni pouk mladoletnih delavcev od 15. do 17. leta, ki so zaposleni v fabrikah, obratih, delavnicah, trgovskih in industrijskih podjetjih, državnih in sovjetskih zavodih.

2. Sistematični pouk se vrši v šolah za delavsko mladino v delaprostem času šestkrat tedensko ne manj kot dve uri.

3. Vse uprave obratov, lastniki trgovskih in industrijskih podjetij in delavnic, hotelov, gostilen, jedilnic in kepaljšč in vse druge osebe, vključeni so državni in sov. zavodi, ki zaposlujejo mladoletne mezdne delavce, so dolžni, da ne zadržujejo mladoletne v času šole na delu ali v službi. Pri sprejemu na delo ali v službo so mladoletni dolžni, da zahtevajo obisk šolskega pouka.

V časopisu »Na poti te novi šoli« (št. 1. 4. 1923) opisuje ruski pedagog (vzgojitelj) Lemberg tedanje delo:

»Predno smo šli z našimi učenci v šolo, smo jih sklicali v obratu ali v fabriki, da jim razložimo pomen novega zakona o obligatnem pouku, da vzbudimo zanimanje za šolo. Spominjam se svojega prvega poznanstva s to mladino v oni revolucionarni dobi in prvih neuspehov našega dela. Mladi delavci so nas sprejeli neprijazno. Bili smo v veliki, vlažni, mračni baraki v nekem velikem obratu. V množici mladih, bilo jih je okrog 500, je šumelo. Zbrali so se, da slišijo referenta, ki je prišel iz mesta, da jim poroča o šolskih stvareh. Na odru stoje nepotrpežli-

Mladina

na plan!

vo došli »agitatorji«. Treba je pričeti, a kdo bo podvzel, da pomiri to šumeče morje.

Govornik stopi na rob odra in začne svečano: »Sodrug! Mladi sodrug!« Toda mladi sodrug se pogovarjajo naprej med seboj v svojih stvareh, se smejejo, šalijo, obnašajo »nedostojno«; nekateri, gotovo dobrosrčnejši, zmerjajo one, ki delajo nemir, hočejo najbrže napraviti mir in red, nastane pa še večji nemir. Mlad sodrug iz obrata vzame iz žepa dve električni svetilki in svit malih reflektorjev se razlije po množici. Trenotno nastane tišina in govornik izkoristi ugoden trenotek. Njegove prve besede, klici pravzaprav, napolnijo dvorano.

V nastali tišini govori skoro preglasno. Poslušalci poslušajo in on se umiri. Govori mladim delavcem o šoli delavske mladine, ki se ustanavlja poleg obrata. Govori o svetli, boljši bodočnosti, obljublja jim zanimive učne ure in s študijem zvezano zabavo, da, vabi jih celo z realnimi (resničnimi) dobrinami

(stvari za užitek), s čajem in z marmelado namazanim kruhom k pouku. Toda prvim minutam paznosti sledi novo smejanje in medkllici. »Ne potrebujemo nobene šole, dajte nam kruha!« »Že poznamo vašo marmelado!« »Stari se učijo, mladi se ženijo!« In zborovalci se smeji iz grla. Govornika ne puste, da bi končal; zbor je bil brez uspeha.

Po enem tednu se zbero mladi delavci prvič v šoli po delu. To je bil žalosten dan. »Učenci« so okrasili vse stene s tem, da so jih popisali z narodnimi pregovori; iz vrat so iztrgali umetno izdelano kljuko in vse žarnice pospravili po žepih. Po končanem pouku je učitelj dognal, da mu je izginila iz žepa doza, denarnica in še druge reči.

Taka »odkritja« v šolah niso tedaj bila redka; to je tudi razumljivo, če pomislimo, da se je mladinsko gibanje začelo pravzaprav šele tedaj in da so leta, katera je mladina preživela pod carizmom, povzročila, da je mladina taka. Tri mesece po izdanju

dekreta je bilo v petrograjskih šolah že 9000 mladih delavcev. Enako delo se je vršilo tedaj v Moskvi, Odesi in uralskem ozemlju.

To delo, ki se je vršilo koncem osemnajstega in začetkom devetnajstega leta, sestavlja *prvo etapo* šolstva za delavsko mladino.

Ustanovitelji teh prvih šolskih klubov so si stavili za nalogo, da »dajo mladim delavcem ono kulturo (izobrazbo), ki jim pristoja.« Ker so to nalogo vršili s starimi šolskimi metodami, niso mogli doseči

ciljev, ki so jih hoteli in začel se je boj za *novi smer, za novo šolo delavske mladine*. Ko je 1. 1920. po zmagi na zunanji fronti stopilo v ospredje vprašanje upostave razrušenega gospodarstva, za kar je bilo treba dobiti večje število kvalificiranih delavcev, se je delo za novo šolo v industriji zaposlene mladine začelo na novi podlagi, na sistemu obratnih in fabriških šol. Ta sistem popolnoma združuje pouk v produkcijskem delu (v delu v obratu) s splošnim, šolskim opukom. O tem prihodnjic.

Marksova šola.

Razred in razredni boj.

Dan za dnem se govori in piše o kapitalističnem in proletarskem razredu, o razrednih interesih, o razredni psihologiji, solidarnosti, o razrednem boju itd., ali mnogo mladih in tudi odraslih delavcev in delavk še ne ve, kaj to pomeni, kaj je prav za prav vse to. To je podobno kot z onimi kmeti, ki so se šli pritežiti k škofu, da jim njihov fajmošter vseh 52 nedelj isto pridiga. Ko pa jih je škof vprašal, kaj pridiga, pa niso vedeli povedati.

Zato bomo tudi vse to razložili, ker v tem si mora biti na jasnem sleherni proletarec in proletarka.

Marx in Engels pričenjata »Komunistični« manifest s sledečimi besedami: »Zgodovina vse dosedanje družbe je zgodovina razrednih bojev.«

Kaj je razred?

Pod razredom v človeški družbi razumevamo skupino ljudi, ki igra v človeški družbi, v proizvodnji družabnih dobrin isto vlogo, skupino ljudi, ki stoji v proizvodnem družabnem procesu v istem medsebojnem razmerju. En razred je navezan na dohodke ene vrste, drugi druge vrste. Kovinarski, tekstilni, rudarski delavec spadajo n. pr. vsi v en razred, medtem ko spada v drugi razred posestnik kovinarskih, tekstilnih tovarn, rudnikov itd. Kajti ti delavci igrajo popolnoma drugo vlogo, na drug način dobivajo dohodke kot pa tovarnar, Trboveljska družba itd.

Podlago razredni razdelitvi človeške družbe tvorijo torej **produksijske** ali po domače lastninske razmere.

Zakaj ostane proletarec vedno proletarec in zakaj kapitalist poraja kapitalista? Ravno zato, ker kapitalist ima v svojih rokah tovarno, stroje itd. — **produksijska** (proizvajalna) sredstva, proletarec jih pa nima, ampak ima le svojo delovno silo.

V današnji človeški družbi imamo dva glavna razreda: razred, ki komandira in ima proizvodna sredstva v svojih rokah (s tujimi besedami: ima monopol nad produkcijskimi sredstvi) in razred, ki dela po komandi in v korist prvega, a nima nobenih proizvodnih sredstev, ima le svojo delovno moč. Prvi razred je kapitalistični, drugi — proletarski razred.

Oba izmed teh dveh razredov razpadata v svoje podrazrede. Tako se deli n. pr. kapitalistični razred v industrijsko, trgovsko buržuazijo, bankirje itd., del. razred pa v kvalificirane in nekvalificirane delavce itd. itd.

Razredni interes.

Videli smo, da so razredi posebne skupine ljudi, ki se razlikujejo med seboj po svoji vlogi v produkciji; ta vloga se izraža v lastninskih razmerah. Mi pa tudi vemo, da odgovarja tem dvem stranem produkcijskega procesa tretja stran — proces razdelitve (= distribucije) produktov v tej ali oni obliki. Produkciji odgovarja torej distribucija.

Oblikam proizvodjanja, ustvarjanja (= produkcijskim oblikam) odgovarjajo oblike distribucije. Položaju razredov v produkciji odgovarja njihov položaj v distribuciji. Nasprotstvo med vladajočimi in vladanimi, med razredom, ki ima vsa produkcijska sredstva v svojih rokah, in med razredom, ki nima nobenih produkcijskih sredstev, to nasprotstvo se izraža tudi v različnosti dohodkov enega in drugega razreda. In ta različni položaj dveh razredov v človeški družbi določa tudi njihovo različno »zavest«, mišljenje. Kapitalistični razred stremi za tem, da svoj profit, svoje bogastvo še bolj poveča, proletarski razred pa stremi za tem, da si izboljša svoj gmojni in politični položaj in da končno on pride do oblasti in osvobodi človeštvo izpod jarma kapitalizma. In to stremljenje se imenuje interes (korist) enega razreda, ali razredni interes.

Delavec več ustvari, več naredi (= producira), kot pa dobi. Delavec živi s svojim delom kapitalista, mu veča bogastvo, kapital. Delavec je torej gospodarsko izkoriščen. Kapitalistični razred hoče, da tako ostane, on hoče torej, da **gospodarsko izkoriščanje** večine ljudi po manjšini ostane; to je interes kapitalističnega razreda. Interes proletarskega razreda pa je samo po sebi razumljivo, da se **osvobodi tega izkoriščanja**.

Mi vemo, da je utrjen gospodarski sestav družbe tudi v državni organizaciji dotične družbe. Zato je povsem jasno, da se skriva gospodarski interes kapitalističnega razreda tudi pod krinko političnega, verskega, znanstvenega in drugih interesov. Vse to je prirejano v korist vladajočega razreda.

Razredna psihologija in razredna ideologija.

Razlika v materialnih eksistenčnih pogojih, ki tvori podlago razredni porazdelitvi družbe, daje pečat vsej zavesti razredov, t. j. razredni psihologiji in ideologiji. Proletarska psihologija je: sovraštvo proti kapitalu in njegovemu nasilnemu aparatu, revolucionarni duh, sodružnost, odklanjanje starih predsodkov, pravi privatne lastnine, ki je steber meščanske razumevanje za organiziran boj, stremljenje po od-družbe. Kmetova psihologija j: zakrknjenost do privatne lastnine, posamezen kmet gleda le na svojo **osebno** korist, je prav ločen od ostalega sveta itd.; pri lumpenproletarcu je domača nestalnost, sovraštvo proti staremu ali istočasno nesposobnost, napraviti ali organizirati nekaj novega, individualizem deklarirane »osebnosti«, ki dela to, kar se poljubi levi nogi. Na lumpenproletariat se naslanjajo zlasti anarhisti, od katerih je nekdo dejal, da obstoja anarhistični program iz dveh paragrafov: § 1: Ničesar ne bo; § 2: Vsakdo bo delal po svoji **osebni** želji.

Kakršna je psihologija, taka je tudi ideologija: pri proletariatu — revolucionarni socializem; pri

kmetu — oboževanje lastnine; pri lumpenproletariatu — kolebljivi in histerični anarhizem.

Samo ob sebi se razume, da se psihologija in ideologija razredov izpreminjata, kakor se izpreminjajo njihovi življenjski pogoji. N. pr. buržuazija je bila v veliki francoski revoluciji revolucionarna, danes je reakcionarna, konservativna, usojena poganu.

Razred »na sebi« in razred »za se«.

Razredna psihologija in ideologija, zavest enega razreda o svojih trenutnih in trajnih interesih, izvira iz položaja enega razreda v produkciji. Ali to nikakor ne pomenja, da razred vedno takoj razume svoje splošne in temeljne interese. Nasprotno, to je le redko.

Kajti, prvič gre produkcijski proces skozi različne stopnje svojega razvoja in nasprotstva v gospodarskem sestavu se pojavijo šele tekom nadaljnjega razvoja; drugič, ne pade en razred kar *fix und fertig* z neba na zemljo, ampak se zbira takorekoč elementarno iz različnih družabnih skupin; tretjič, mame navadno nekaj časa, da se razred izkušeni svojega boja zave kot razred s posebnimi interesi, stremljenji, družabnimi željami in ideali, ki nasprotujejo drugim razredom dotične človeške družbe. Četrtoč, ne smemo pozabiti sistematičnega psihološkega in ideološkega obdelovanja, ki ga stalno vrši vladajoči razred, da uspava zavest tlačnih razredov.

En razred obstoja torej najprej kot posebna skupina ljudi, ki igra določeno vlogo v produkcijskem procesu, ne obstoja pa še kot samozavesten razred. Razred je tu, ali manjka še razredne zavesti. Razred ne obstoja takoj od začetka kot družabna, samostojna sila, ki ve, kaj hoče, ki se zaveda, kaj ima storiti.

Da označi to različno stanje v razvoju razredov, rabi Marx dva izraza: »razred na sebi« imenuje on tisti razred, ki se še ne zaveda kot razred; »razred zase« pa imenuje razred, ki se že zaveda svoje družabne vloge.

Razredni boj in razredni mir.

Iz različnih stopenj interesov enega in drugega razreda nastanejo tudi različne oblike boja.

Vsak interes enega dela gotovega razreda ni vedno obenem interes dotičnega razreda sploh, ampak je le interes ene skupine dotičnega razreda.

Razredni interes nastane šele tedaj, če se postavi en razred proti drugemu razredu. Razredni interes nastane tedaj, če stopi en razred proti drugemu v akcijo. —

Z drugimi besedami: razredni boj v pravem pomenu besede se razvije šele na gotovi razvojni stopnji razredne družbe. Najprej se pojavi kal razrednega

boja (ko boj poedinih razredov ne doseže načelne višine, ko ta boj še ne obseže in združi razreda kot takega ali ko je šele nekak »topi odpor«, s katerim mora vladajoči razred računati.)

Marx pravi v Komunističnem manifestu: Svo-boden in suženj, patricij in plebejec, baron in tlačan, cehovski meščan in pomočnik, skratka tlačitelj in tlač-čen sta si stala v stalnem medsebojnem nasprotstvu in vodila neprestan, enkrat prikrit, drugič odkrit boj, ki se je vsakokrat končal z revolucionarno preobraz-bo cele družbe, ali s skupnim propadom bojujočih se razredov. Kaj pomenja to? Z nekaj primeri bomo stvar razjasnili.

N. pr. v suženjski družbi nastane pri enem vele-POSESTNIKU upor sužnjev, plenjenje, ubijanje itd. To še ni noben razredni boj v pravem pomenu besede: to je le izbruh nevolje malega dela suženjskega raz-reda. Le peščica vodi boj na življenje in smrt, a ta peščica je osamljena, ves razred ostaja miren. Tu ne stoji en razred proti drugemu. Nekaj drugega je bilo, ko so sužnji započeli državljansko vojno pod vodstvom Spartaka za osvoboditev sužnjev; to je bil razredni boj. Ali če n. pr. danes stopi v štrajk de-lavstvo Samassove tovarne, ostali jugoslovanski pro-letariat pa dela mirno dalje, to ni razredni boj. Raz-redni boj je pa tu, ko nastopi n. pr. splošen štrajkov-ni val, ker tu šele stopi v boj prol. razred proti kapi-talističnemu. Ali: med poljedelskimi delavci vlada nejasna, temna nezadovoljnost, ali se ne borijo, am-pak le »mrmrajo« — to je »zakrit« boj, o katerem govori Marx.

Torej: pod razrednim bojem se razume boj, v katerem nastopi v akciji en razred proti drugemu. Iz tega sledi izredno važen stavek, da »je vsak raz-redni boj političen boj« (Marx). Kajti če nastopi tlač-čeni razred proti gospodujočemu, pomenja, da hoče tlačeni razred podminirati sistem vladajočega raz-reda, da prevzame politično oblast.

„Krščanska“ pravica.

Nekaj faktov iz nedavnega procesa proti mladim komunistom na Madjarskem.

67 obtožencev, med njimi ena deklica. Sodna dvorana se je napolnila še z advokati, sodniki, državni pravdniki, žurnalisti, z izbrano publiko, ki obstoja iz osvete željne »probujajoče se Madjarske« (= fašisti), s pazniki, žandarji, policisti in špiciji.

Tisk je pisal, odgovarjajoče današnjemu krščan-sko-socialističnemu ozračju na Madjarskem, »krščan-sko« in hujskal javnost proti obtožencem.

Izmed teh 76 obtoženih sodrugov je bilo 59 roč-nih delavcev (med temi 7 vajencev) in 8 intelektu-alcev.

Sodruge so krščanski socialisti obtožili, da so delali za nasilno spremembo družabnega reda in upostavitve diktature proletariata. Kot dokaz za to so navedli:

1. da so se obtoženci izjavili, da pripadajo pro-letarskemu razredu.
2. da so hujskali proti drugim stanovom, zlasti pa proti meščanskemu razredu.
3. da so organizirali komunistično gibanje na Madjarskem.
4. da so v ta namen organizirali celice po strok-organizacijah, tovarnah in obratih.
5. da so ilegalno izdajali časopisa »Mladi dela-vec« in »Komuna«.
6. da so sramotili socialdemokrate kot izdajalce, ker so pomagali na Madjarskem uničiti diktaturo proletariata!!!
7. da so dobivali inozemsko komunistično lite-raturo in jo razširjali.

Po dvemesečni obravnavi je izreklo sodišče svojo »krščansko obsodbo« sledeče:

S. Singer — 14 let, Greiner — 13 let, Katzburg — 12 let, Szabo — 12 let, Fr. Greiner in Revész po 10 let, vsi ostali po 2½ leta ječe.

Vidite, tak je krščanski socializem v praksi! — Taki so tudi naši slovenski kršč. socialisti. Ko je bil Korošec na vladi, ni le obsojal gladnih, štrajkujočih delavcev, ampak jih je dal tudi streljati. In danes se ti gospodje ne borijo za avtonomijo Slovenije zato, da bi mogočeboljšali položaj delovnega ljudstva Slo-venije, ampak zato, da bi v Sloveniji neomejeno vla-dali po vzgledu njihovih vrlih madjarskih »tovarišev« in španske inkvizicije.

Mi se iz globokega spoštovanja klanjamo pred temi nedavnimi žrtvami ogrskega belega terorja, ki so s pogumom in energijo zastopale pred sodiščem stvar proletariata.

Njihova obsodba navdaja delavsko mladino vsega sveta z novim revolucionarnim ognjem za boj do končne osvoboditve

Dopisi.

S shoda železničarjev in drž. nameščencev v Ljubljani. — Navdušeni za nadaljevanje našega pravičnega boja smo se vračali 16. avg. s shoda v »Mestnem domu« domov. Ko pri-dem dol po stopnicah, pa čujem navdušeno pevanje pred »Mestnim domom«. Pristopim in vidim, da poje naš mladina prol. himno, »Bratje, le k solncu«. Tudi drugi so se ustavili in poslušali. Videl sem, da so tudi drugi z menoj vzradoščeni nad našo mladino, ki se s svojo mlado navdušenostjo in žila-vostjo udeležuje boja nas, odraslih delavcev. Sploh opažam žilavost pri naših mladih sodrugih in jim kličem: Po tej poti naprej! — Železničar.

»Ujedinjenje« social-patriotov v Celju. — V Celju so imeli »socialisti« vseh frakcij razen Brnnota zborovanje, na katerem so se »ujedinili«. Kaj vidimo iz tega? — Da so vse te struje enake, da je ena druge vredna. Kajti pošteni se ne družijo z ničvrednimi. Sedaj imamo torej ujedinjene vse ljudi, ki jih proletariati ne mara več. Do sedaj so pojedinci še naličevali koga s tem, da so dokazovali, da druga struja ne velja nič. Sedaj pa vidimo, da so vse enake in tudi mi štajerci ne bomo hodili več za njimi, ker vidimo, da edino Nez. Delavska Stranka Jugoslavije je prava, med mladino bomo pa še bolj kot doslej širili »Prol. Mladino«, ki jo tudi odrasli vedno rajši čitajo. — Meščanski tisk, zlasti »Slov. Narod« je pozdravil to celjsko »ujedinjenje«. Na žalost »Narodu« moramo povedati, da slovensko meščanstvo ne bo dobilo nobenega močnega zaveznika v teh ujedinjenih »gospodih sodrugih«, ker — nikogar za ujimi ni. Le stroške in težave vam bodo delali.

Mariborski bralci »Prol. Mladine«.

Rdeče ovratnice. — Bilo je v nedeljo 29. julija, ko sva se napotila v Krmelj, da obiščeva tamošnje naše sodruge in obnoviva stare zveze med Trbovljani in Krmeljcem. Ko sva čakala v Zid. mostu na zvezo, sva zapazila, da vzbujava splošno pozornost. Vsepurgarske oči so bile naperjene na naju in iz vlaka je rosnooka »Irajlica« še s prstom kazala na naju. — Hudiča, kaj pa je; dognala sva, da jih najine rdeče ovratnice pečejo.

A s tem še ni bilo konec komedije. K nama pristopi orožnik in tipajoč po revolverju zahteva, da se legitimirava. To se je nama pa zdelo že malo preveč in povedala sva mu par prav gorkih, da je junaško stisnil rep med noge in se odstranil.

Šla sva v restavracijo. Boječe in previdno stopajoč s polzevo brzino se približava natakar. Naročiva čaj. Pa pozabila sva povedati, da mora biti čaj tudi topel in da morajo biti žlice snažne. Se pač nisva spomnila, da Zidani most že leži na balkanskem polotoku in glej ga šmenta, natakar namna prinese mrzel čaj in z žlic sva morala čistiti rjo. — Drugi učinek — rdečih ovratnic.

... Na večer istega dneva sta sedela v Krmelju v neki gostilni dva človečka, ki sta nosila znake, s katerimi so okinčani naši vrli orjunčki. Pred njima stoji liter vina, pri katerem sta v bojevitim razgovoru reševala našo domovino od Vardarja do nesrečnega vrha Triglava. In midva stopiva v to gostilno, odpreva vrata in orjunčka sta zagledala — o j, strah in groza! — dve rdeči, čisti ovratnici, prav nič zamazani z rumenim Amsterdamom. — In kot bi mignil, hrabrih orjunčkov ni več, na mizi stoji osamljen liter in zaman pričakuje svojih gostov...

Trboveljska omladina.

T. Č.:

V ječi.

Skozi omreženo okno strmim v prirodo.
Dozdeva se mi, da doma v svoji izbi
premišljujem bodoči cilj in delo.
Toda čuj — — — rožljanje ključev — —
zaznam, da v ječi sem — — —
»Vrč za vodo,« slišim glas.
Oddam ga mirno in molčeče. —
Živim v zaduhlem zaporu — —

srce polno čuvstev — — jezik poln besedi,
ki jih govoriti ne sme — —
samo misli so svobodne in krožijo
okrog brez prestanka — — —
Ječa — obdolžena propagande komunizma
mi doni po možganih — —
zavedam se tega in molčim,
ker ne morem, da svobodno govorim
in samo čakam — — —
bratje, sestre, čakam,
ko zavel bo veter drug
od vzhoda, daljnega, rudečega — — —

Ob sklepu lista doznavamo, da je ljubljanska policija aretirala sodr. Štrukelja Cirila.

S tem v zvezi je gotovo tudi preiskava v prostorih našega lista in »Glasa Svobode«.

Pri tej priliki je g. policijski komisar izjavil, da bo šla Proletarska Mladina »fe, fe«.

Opozarjamo vse sodruge, čitatelje in prijatelje »Proletarske Mladine«, da si ne bomo pustili mašiti svojih ust pri našem delu, ki se je vkljub vsemu gibalo v mejah zakonov.

Zato vas pozivamo, da podpirate naš list še bolj kakor dosedaj.

Pridobivajte novih naročnikov!!

Zbirajte za tiskovni sklad »Pro. mle«.

Zbirajte za ŽRTVE REAKCIJE!!

ZA TISKOVNI SKLAD

»Prol. Mladine« se je nabralo na Kovinarski veselici v Ljubljani 691 Din. — Sodrug, posnemajte!

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE.

Mladi proletarci in proletarke! — Razširite »Prol. Mladino« po vseh obratih, krajih in vaseh! V železnem tednu mora vsak naročnik »Prol. Mladine« pridobiti najmanj dva nova in zbrati najmanj 10 Din tiskovnega sklada!

Vsi na delo za »Prol. Mladino«, glasilo množic delavske mladine Slovenije!